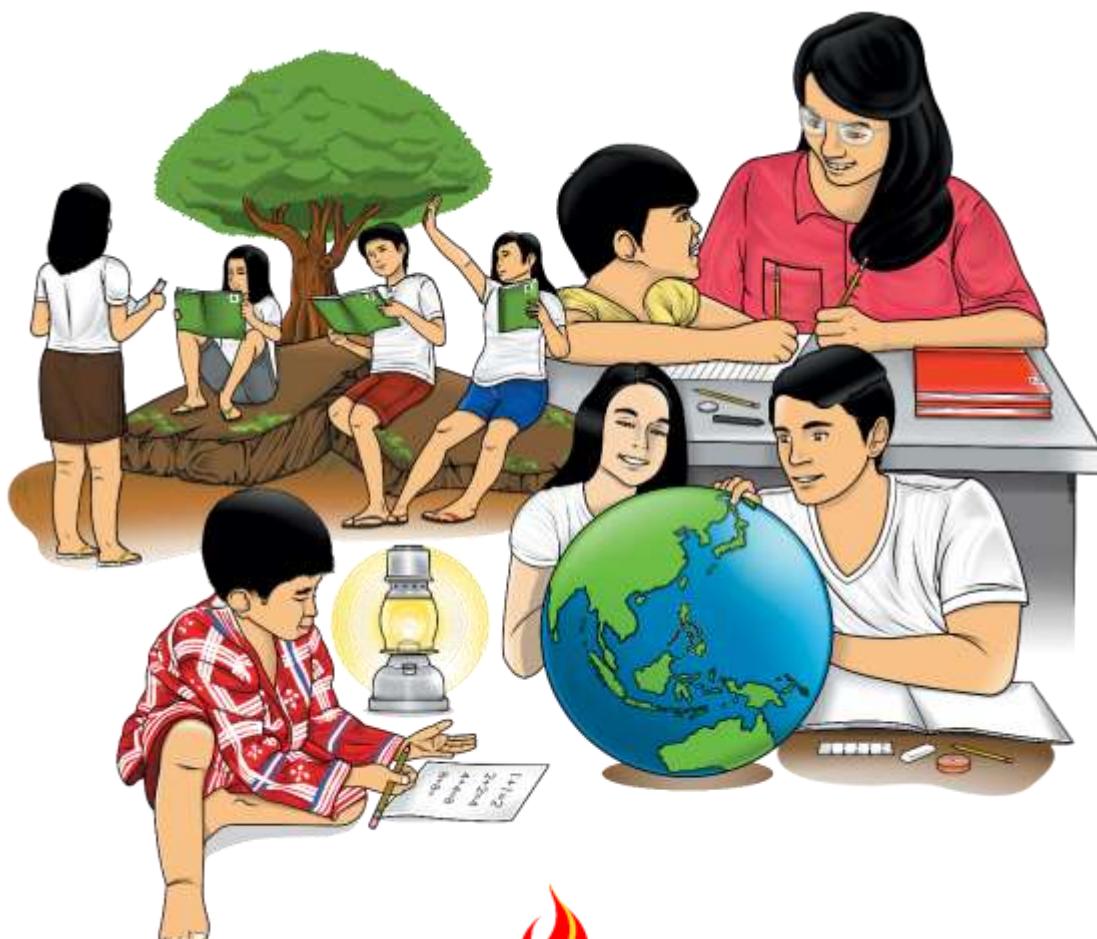

FILIPINO

**Ikalawang Markahan – Modyul 2:
Awiting-bayan at Bulong mula sa Kabisayaan
Pagbibigay ng Hatol o Pagmamatuwid**

Filipino – Baitang 7**Alternative Delivery Mode****Ikalawang Markahan – Modyul 2: Awiting-bayan at Bulong Mula sa Kabisayaan –
Pagbibigay ng hatol o pagmamatuwid****Unang Edisyon, 2020**

Isinasaad sa Batas Republika 8293, Seksyon 176 na: Hindi maaaring magkaroon ng karapatang-sipi sa anomang akda ang Pamahalaan ng Pilipinas. Gayonpaman, kailangan muna ang pahintulot ng ahensiya o tanggapan ng pamahalaan na naghanda ng akda kung ito ay pagkakitaan. Kabilang sa mga maaaring gawin ng nasabing ahensiya o tanggapan ay ang pagtakda ng kaukulang bayad.

Ang mga akda (kuwento, seleksyon, tula, awit, larawan, ngalan ng produkto o brand name, tatak o trademark, palabas sa telebisyon, pelikula, atbp.) na ginamit sa modyul na ito ay nagtagtaglay ng karapatang-ari ng mga iyon. Pinagsumikapang matunton ang mga ito upang makuha ang pahintulot sa paggamit ng materyales. Hindi inaangkin ng mga tagapaglathala at mga may-akda ang karapatang-aring iyon. Ang anomang gamit maliban sa modyul na ito ay kinakailangan ng pahintulot mula sa mga orihinal na may-akda ng mga ito.

Bumuo sa Pagsusulat ng Modyul**Manunulat:** MA. NILA D. FUENTEBELLA**Editor:** LELITA A. LAGUDA**Tagasuri:** VIRGILINA L. CABAYLO**Tagaguhit:** LHRYN T. JARANILLA**Tagalapat:** GUINEVIER T. ALLOSO**Cover Art Designer:** Ian Caesar E. Frondoza

Tagapamahala: Allan G. Farnazo, CESO IV – Regional Director
Fiel Y. Almendra, CESO V – Assistant Regional Director
Rommel G. Flores, CESO V- Schools Division Superintendent
Mario M. Bermudez, CESO VI- Asst. Schools Division Superintendent
Gilbert B. Barrera – Chief, CLMD
Arturo D. Tingson Jr. – REPS, LRMS
Peter Van C. Ang-ug – REPS, ADM
Leonardo Mission – Regional Filipino Supervisor
Juliet F. Lastimosa - CID Chief
Sally A. Palomo - EPS In Charge of LRMS
Greogorio O. Ruales - ADM Coordinator

Inilimbag sa Pilipinas ng _____**Department of Education – Region XII**

Office Address: Department of Education – Region XII

Office Address: Regional Center, Brgy. Carpenter Hill, City of Koronadal

Telefax: (083) 2288825 / (083) 2281893

Email Address: depedroxii.org Email: region12@deped.gov.ph

Paunang Salita

Ang Self-Learning Module o SLM na ito ay maingat na inihanda para sa ating mag-aaral sa kanilang pag-aaral sa tahanan. Binubuo ito ng iba't ibang bahagi na gagabay sa kanila upang maunawaan ang bawat aralin at malinang ang mga kasanayang itinakda ng kurikulum.

Ang modyul na ito ay may inilaang Gabay sa Guro/Tagapagdaloy na naglalaman ng mga paalala, pantulong o estratehiyang magagamit ng mga magulang o kung sinumang gagabay at tutulong sa pag-aaral ng mga mag-aaral sa kani-kanilang tahanan.

Ito ay may kalakip na paunang pagsusulit upang masukat ang nalalaman ng mag-aaral na may kinalaman sa inihandang aralin. Ito ang magsasabi kung kailangan niya ng ibayong tulong mula sa tagapagdaloy o sa guro. Mayroon ding pagsusulit sa bawat pagtatapos ng aralin upang masukat naman ang natutuhan. May susi ng pagwawasto upang makita kung tama o mali ang mga sagot sa bawat gawain at pagsusulit. Inaasahan namin na magiging matapat ang bawat isa sa paggamit nito.

Pinapaalalahanan din ang mga mag-aaral na ingatan ang SLM na ito upang magamit pa ng ibang mangangailangan. Huwag susulatan o mamarkahan ang anomang bahagi ng modyul. Gumamit lamang ng hiwalay na papel sa pagsagot sa mga pagsasanay.

Hinihikayat ang mga mag-aaral na makipag-ugnayan agad sa kanilang guro kung sila ay makararanas ng suliranin sa pag-unawa sa mga aralin at paggamit ng SLM na ito.

Sa pamamagitan ng modyul na ito at sa tulong ng ating mga tagapagdaloy, umaasa kami na matututo ang ating mag-aaral kahit wala sila sa paaralan.

Alamin

Ano ang napaloob sa Modyul na ito?

Kumusta ka mahal kong kaibigan! Napakahusay mo sa nakaraang modyul. Ipinakita mo ang iyong talino sa pagsagot sa mga tanong at sipag sa paggawa ng mga gawain. Ipagpatuloy mo pa rin ang iyong pagpapamalas ng katalinuhan. Isa na namang modyul ang iyong pag-aralan ngayon na magbibigay sa iyo ng karagdagang kaalaman tungkol sa mga Panitikan sa Kabisayaan. Gagabayan pa rin kita sa lahat ng mga gawain na iyong gagawin.

Tiyak magugustuhan mo ang paksang inihanda ko para sa iyo dahil pag-uusapan dito ang kultura at tradisyon ng Kabisayaan na taglay ng kanilang mga awiting-bayan at bulong.

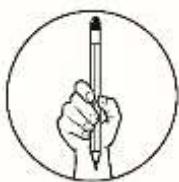
Lalong kapana-panabik ang aralin ngayon dahil mula sa mga tradisyong sinasalamin ng mga awiting-bayan at bulong ay gagawa ka ng paghatol at pagmamatuwid.

Ang modyul na ito ay sadyang binuo para sa iyo upang maunawaan ang pinakamahalagang kasanayan sa pampagkatuto na:

Nabubuo ang sariling paghatol o pagmamatuwid sa ideyang nakapaloob sa akda na sumasalamin sa tradisyon ng mga taga-Bisaya. F7PB-IIa-b-7.

Matapos mong pag-aralan ang modyul na ito ay inaasahan kong matatamo mo ang mga sumusunod na kasanayan:

- Natutukoy ang mga tradisyon ng taga-Bisaya na nakapaloob sa akda.
- Nailalahad ang sariling opinyon at paghatol sa ideyang nakapaloob sa akdang sumasalamin sa tradisyon ng mga taga-Bisaya.

Subukin

Masasalamin sa Panitikan mula sa Visayas ang kanilang makukulay na kultura at tradisyon. Sa bahaging ito, ikaw ay magbibigay ng paghatol kung sang-ayon ka ba o hindi kaugnay sa mga ideyang nakapaloob sa pahayag at ipaliwanag mo ang iyong kasagutan. Handa ka na ba?

- A. Panuto: Bumuo ng paghatol o pagmamatuwid sa sumusod na ideya o kaisipan tungkol sa mga awiting bayan at bulong sa pamamagitan ng ng pagsang-ayon o hindi sa mga pahayag at ipaliwanag ang iyong sagot.(3 pts bawat bilang)
1. Ang mga awiting-bayan at bulong ay dapat laging sinasambit.
 2. Ang awiting-bayan at bulong ay salamin ng kagandahang-asal.
 3. Makatutulong ang bulong kapag ginagamit na pangkontra sa nakagalit.
 4. Ang mga taludtod ng awiting-bayan at bulong ay makahulugan sa at bulong ay makahulugan sa paglalarawan ng kultura ng mga taga-Bisaya.
 5. Matutukoy ang pamumuhay ng mga taga-Bisaya mula sa kanilang mga awiting-bayan at bulong.

Rubrik sa pagmamarka sa paliwanag:

Nilalaman (kaangkupan sa paksa) _____ 2

Wastong gramatika _____ 1

Kabuuan _____ 3

B. Bumuo ng paghatol o pagmamatuwid kaugnay ng mga ideyang nakapaloob sa awiting-bayan “Lawiswis Kawayan” kung saan taglay nito ang ilang tradisyon ng mga taga-Visayas lalo na pagdating sa pag-ibig. Pumili lamang ng titik para sa inyong kasagutan.

LAWISWIS KAWAYAN

Sabi ng binata halina O hirang
Magpasyal tayo sa lawiswis kawayan
Pugad ng pag-ibig at kaligayahan
Ang mga puso ay pilit magmahalan.

Ang dalaga naman ay bigla pang umayaw
Sasabihin pa kay Inang nang malaman
Binata'y nagtampo at ang wika ikaw pala'y ganyan
Akala ko'y tapat at ako'y minamahal.

Ang dalaga naman ay biglang umiyak
Luha ay tumulo sa dibdib pumatak
Binata'y naawa lumuhod kaagad
Nagmakaamo at humingi ng patawad.

1. Ang pagpapaalam muna ng dalaga sa kanyang ina bago siya pumayag sa paanyaya ng kasintahan na mamasyal ay kaugaliang masasalamin mula sa awit.
 - b. Mababait ang mga binatang taga-Visayas.

- c. Hindi na kailangang magpapaalam sa magulang, mamamasyal lang naman.
 - d. Masasalamin dito na lahat na taga-Visayas ay may respeto sa magulang.
 - e. Dapat lang na magpapaalam ang dalaga sa kanyang magulang dahil ito'y tanda ng pagrerespeto.
2. Kaagad umiyak ang dalaga nang magtampo ang binatang kasintahan.
- a. Ang binata ay matampuhin.
 - b. Ang dalagang taga-Visayas ay maramdamin.
 - c. Ang dalaga ay maramdamin at madaling masaktan.
 - d. Ang dalaga ay hindi dapat mapagsabihan ng masakit na salita.
3. Kaagad humingi ng patawad ang binata sa kasintahang nasaktan dahil sa kanyang nasabi.
- a. Labis ang pagmamahal ng binata sa dalaga.
 - b. Natakot ang binata na baka hiwalayan siya ng dalaga.
 - c. Ang mga dalagang taga-Bisayas ay sobrang matatampuhin.
 - d. Mahal ng binata ang dalaga kaya ayaw niya itong magdamdam sa kanya.

Para sa bilang 4 - 5. Ilahad mo rin ang iyong paghatol sa bulong na ito.

Kinaray-a	Salin sa Filipino
Ilaga nga hangod	Dagang malaki
Ilaga nga gamay	Dagang maliit
Bul-a ang unto ko	Heto ang ngipin ko
Nga guba kag law-ay	Sira na at pangit
Kabay nga islan mo	Sana ay bigyan mo
Kang bag-o.	ng bagong kapalit.

4. Naniniwala na mapagaling ang ano mang karamdaman ng katawan kung hihilingin o idadalangin.

- a. Iniasa ang lahat sa paghiling.
 - b. Lubos ang paniniwala na diringgin ang panalangin o kahilingan.
 - c. Hindi na magpapagamot sa isang doktor kapag magkasakit.
 - d. Umaasang mapapagaling kaagad ang may karamdaman kapag hiniling.
5. Kapag may iniindang karamdaman, hihilingin itong gumaling kahit na sa hayop.
- a. Maraming pamahiin ang mga taga-Visayas.
 - b. Nagpapatunay ito na mga relihiyoso ang taga-Visayas.
 - c. Naniniwala silang ang mga hayop ay maaaring hingian ng pabor.
 - d. Lubos na mapaniwalain kaya idinadaan sa pamamagitan ng dasal o paghiling kahit sa hayop upang malunasan ang karamdaman.

**Aralin
1**

Awiting-bayan at Bulong mula sa Kabisayaan – Pagbibigay ng hatol at pagmamatuwid

- A. PANITIKAN: Iba't ibang Awiting-bayan at Bulong
- B. WIKA AT GRAMATIKA: Pagbibigay ng hatol o pagmamatuwid

Pinakamahalagang Kasanayan Pampagkatuto:

Nabubuo ang sariling paghatol o pagmamatuwid sa ideyang nakapaloob sa akda na sumasalamin sa tradisyon ng mga taga-Bisaya. F7PB-IIa-b-7

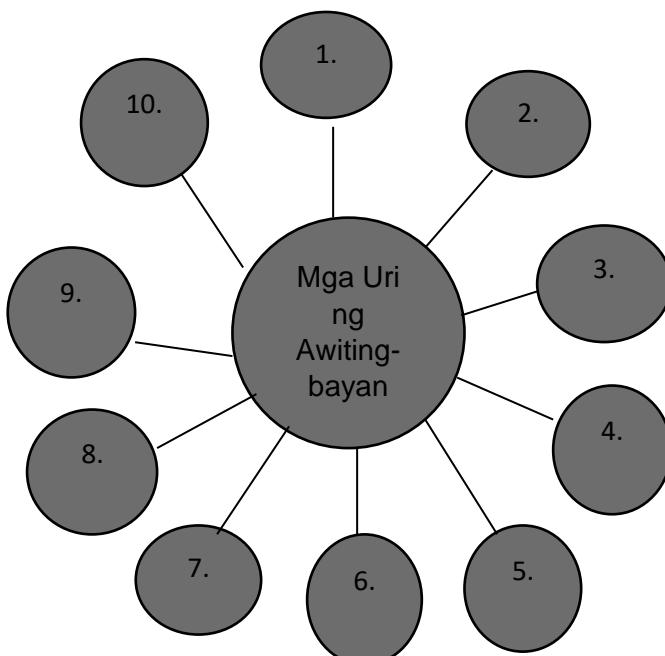
- Natutukoy ang mga tradisyon ng taga-Bisaya na nakapaloob sa akda.
- Nailalahad ang sariling opinyon o pananaw sa ideyang nakapaloob sa akdang sumasalamin sa tradisyon ng mga taga-Bisaya.

Balikan

Maganda ang ipinamalas mong tugon sa mga tanong sa naunang modyul na iyong pinag-aralan. Ngayon, hayaan mong tanungin kita tungkol sa nakaraang aralin.

- A. Panuto: Magbigay ka ng sampung uri ng awiting-bayan na ating tinalakay sa nakaraang modyul.

- B. Magbanggit ng tatlong Bulong na karaniwang sinasambit ng nakatatanda.

Mga	<input type="text"/>
B	<input type="text"/>
u	<input type="text"/>
l	<input type="text"/>
o	<input type="text"/>
n	<input type="text"/>
g	<input type="text"/>

Mga Tala para sa Guro

May alaga ka bang hayop sa bahay? Bakit ito ang pinili mo? Paano mo ito mailalarawan? Isulat sa sagutang papel ang iyong sagot sa tulong ng grapikong paghahanay na ito.

Magpatuloy tayo!

Tuklasin

May alam ka bang tradisyon sa inyong pamilya na sinusunod ninyo hanggang mgayon?

Pinagalitan ka ba kapag sinuway mo o hindi nasunod ang mga tradisyong ito?

Tingnan mo ang larawan sa ibaba.

Tanong:

1. Ano ang masasabi mo sa larawan?
2. Mahuhulaan mo ba ang gawain o okasyong makikita sa larawan?
3. Bakit kaya ginagawa ng karamihang Filipino ang Simbang gabi tuwing magpapasko?

Ano man ang tribu o relihiyon natin, mayroon tayong sinusunod na tradisyon na dapat panatilihin at di dapat kalimutan o hayaang maglaho na lang. Maituturing ang mga ito na pamana ng ating pamilya o lahi. Ang mga tradisyong ito ay tinataglay ng mga katutubong panitikan kabilang na ang awiting-bayan at bulong.

Ano nga ba ang *tradisyon o kaugalian* na sinasalamin sa mga awiting-bayan at bulong?

Ito ang mga paniniwala, pamahiin o nakagawian ng mga tao sa isang lugar na nagpasalin-salin mula sa isang henerasyon tungo sa susunod pang henerasyon.

Ang mga Bisaya ay isa sa mga katutubong Pilipino na naninirahan sa rehiyon ng Kabisayaan at ilang bahagi ng Mindanao. Kilala sila sa kanilang mga

nakasanayang tradisyon saan man sila magpunta at maingat na pinanatili lalo na ng mga nakatatanda. Ilan sa mga tradisyon na sinusunod pa rin sa kasalukuyan ay:

- harana
- pamanhikan
- Bagong Taon
- Simbang gabi
- pagdiriwang ng kapistahan
- pagpapakasal bago magkapamilya
- Visita Iglesia tuwing Mahal na Araw
- pagdiriwang ng Santakrusan o Flores de Mayo
- paghahanda ng pagkain sa mga namayapang kamag-anak tuwing Araw ng Patay sa paniniwalang bumibisita sila

Marami naman sa kaugalian ng mga Bisaya ay pinupuri ng ibang Filipino maging ng mga dayuhan. Ilan sa mga ito ay ang pagiging relihiyoso at pagiging deboto, may malasakit sa kapwa kahit ano pa man ang itsura o pinagmulan o relihiyon, pagiging matulungan pagbibigay respeto at hindi pangingi-alam sa pribadong buhay ng ibang tao, pagkamaasikaso sa panauhin, pagpapakumbaba, pagbuklod-buklod ng pamilya makakalikasan at pagiging masayahin at iba pa.

Mayaman naman sa paniniwala o pamahiin ang mga taga-Visayas. Halos sa lahat na okasyon tulad ng pagtatanim, pag-aani, binyag, kasal, pagkamatay at marami pang iba. Maraming bawal dahil pinaniniwalaan na may katumbas na kamalasan kapag hindi sinusunod. Ilan lamang ito sa tradisyon o kaugalian ng mga sinaunang Pilipino na nagpasalin-salin at sinusunod pa rin hanggang kasalukuyan lalo na sa mga probinsya.

Sa modyul na ito, ikaw ay matututong magbigay ng sariling paghatol o pagmamatuwid tungkol sa tradisyon ng mga taga-Visayas na nakapaloob sa mga awiting-bayan at bulong.

Ang pagbigay ng hatol o pagmamatuwid ay isang paraan ng paglalahad ng sariling ideya, palagay o opinyon tungkol sa isang paksa bilang pagpapaliwanag na maaaring pasulat o pasalita. Sa paglalahad ng saring pahayag, ang pangunahing kaisipan na ilalahad ay ilalagay sa una o huling pangungusap. Sundan ito ng pangungusap na nagbibigay-detalye sa pangunahing kaisipan upang higit na malinaw ang pagpapaliwanag.

Narito ang ilan pang awiting-bayan mula sa Kabisayaan na inihanda ko para iyong basahin o awitin at pag-aranan.

1. Ako Kini Si Angi (Sebuano)	Ako Si Angi (Filipino)
Ako kini si angi	Angi ang palayaw ko,
Ang <u>opisy</u> ko'y panahi	Pananahi ang trabaho,
Adlaw ug gabii	Sa maghapon at magdamag
<u>Kanunay</u> ako nagtahi	Palagi akong nakapagtatahi agad.
Bisan nako'g unsaon	Gaano man ako kasipag,
Walay kwartang matigum_	Walang sobra sa pambayad
Kay ang akong pagpanahi	Sapat lang ang kinikita
<u>Igo</u> ra sa panginabuhi	Sa pagkain at sa upa.

2. Bulong ng Waray

Salin sa Filipino

Daw nasusunog sidsid han langit

Tila nag-aapoy mapupulang langit.

Pati han dagat nagdadatalit

Maging itong dagat, tila nagngangalit

Bangin han unhan, may nagkaingin,

Siguro'y may nagkaingin sa kung saan

May madlos huyog hinin hangin

Malakas na hangin ang dumadaluyong

Naunawaan mo ba ang isinasaad ng awiting-bayan at bulong na iyong binasa?

Suriin

A. Pagpapalawak ng Talasalitaan:

Panuto: Hanapin sa salin na akda ang mga salitang Sebuano sa awiting-bayan at bulong. Unawain kung paano ito ginamit sa taludturang at gamitin sa pangungusap.

Sagot sa pagpakahulungan:

1. opisyo - _____
2. kanunay - _____
3. igo - _____
4. unhan - _____
5. maglos - _____

Pangungusap:

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____

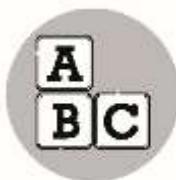
B. Pag-unawa:

1. Tukuyin ang tradisyon o kaugalian na sinasalamin sa dalawang akda. (Ako si Angi at Bulong ng Waray)

Tradisyon o kaugalian

Ako Kini Si Angi	Bulong

2. Ilahad ang iyong pananaw o opinyon sa tradisyon o kaugalian na nakapaloob sa dalawang akda at pangatuwiran nito.

Pagyamanin

Pagsasanay 1

Narito ang ilan pang awiting-bayan mula Visayas. Susuriin mo ang tradisyon at kaugalian na nakapaloob sa akda at bumuo ka ng paghatol o pangangatuwiran ukol dito.

A. Dandansoy (Hiligaynon)

Dandansoy, bayaan ta ikaw
Pauli ako sa payaw
Ugaling kung ikaw hidlawon
Ang payaw imo lang lantawon.

Dandansoy, kon imo apason
Bisan tubig di magbalon
Ugaling kung ikaw uhawon
Sa dalan magbubon-bubon.

A. Dandansoy (Salin sa Filipino)

Dandansoy, iwan na kita
Uuwi na ako sa payaw
Kung sakaling ika'y mangulila
Sa payaw ikaw ay tumanaw.

Dandansoy, kung ako ay iyong sususndan
Kahit tubig huwag ka nang magbaon
Sakaling ikaw ay mauuhaw
Sa daan gumawa ka ng munting balon.

Tradisyon:

Paghatol o pagmamatuwid: _____

Ili-Ili Tulog Anay
(Oyayi ng mga Ilongo)

Ili-Ili
Tulog anay,
Wala diri
Imong nanay
Kadto tienda
Bakal papay
Ili-Ili
Tulog anay

Ili-Ili Tulog Anay
(Salin sa Filipino)

Batang munti, batang munti
Ikaw ay matulog na
Wala rito ang iyong ina
Siya ay bumili ng tinapay
Batang munti, batang munti
Matulog ka na

Tradisyon: _____

Paghatol o pagmamatuwid: _____

Isaisip

Pagsasanay 2: Hatol Mo, Pangatuwiran Mo

Panuto: Suriin kung anong tradisyon o paniniwala ang nakapaloob sa mga larawan at maglahad ng iyong paghatol o pangangatuwiran ukol dito.

1.

2.

4.

Tradisyon o Paniniwala	Paghatol o Pangangatwiran
1.	
2.	
3.	
4.	

Nagpamalas ka ng husay sa iyong pangangatuwiran at naisagawa mo nang matagumpay ang mga gawain. Patunay ito na lubos mo nang naunawaan ang aralin. Binabati kita sa iyong galing kaibigan.

Sa bahaging ito, bubuoin mo ang kaisipan ng pinag-aranlan mo.

Panuto: Punan ng salita ang bawat puwang upang mabuo ang kaisipang inilalahad sa talata. Piliin ang mga salita sa loob ng kahon.

tatak	tradisyon	yaman	kabataan	lahi
maglaho	pamana	kultura	papel	dayuhan

Makukulay ang kaugalian at (1) _____ ng mga taga-Visayas .

Maututuring itong (2) _____ ng lahing Pilipino na dapat ipagmalaki at tangkilikin. Subalit kapansin-pansin na iilan na lamang sa mga (3) _____ ang nagpapahalaga nito tulad ng mga awiting-bayan at bulong na iilang kabataan na lang ang nakikinig o nakikisabay nito. Maaari itong (4) _____ kung hindi maaagapan.

Bilang kabataang Pilipino, malaki ang (5) _____ na iyong ginagampanan upang mananatiling buhay ang maniningning na (6) _____ ng ating mga ninuno na siyang (7) _____ ng pagka-Pilipino. Sa iyo magsimula ang pagpapahalaga sa ating mga katutubong panitikan tulad ng awiting-bayan at bulong na siyang sumasalamin sa ating natatanging (8) _____ at tradisyon. Ipakita mo ang iyong pagpapahalaga sa yaman ng ating (9) _____. Huwag mong hayaang tuluyang matabunan ng malakas na puwersa mula sa mga (10) _____ ang pinag-ingatang yaman. Matuto kang tumanggap ng makabago subalit huwag kalimutan ang sariling atin.

Isagawa

Ang mga katutubong panitikan ng Kabisayaan ay bahagi ng ating pagka-Pilipino kaya dapat natin itong pahalagahan.

Gawin mo

Panuto: Isulat ang isang awiting-bayan na nagustuhan mo at ilahad ang iyong dahilan kung bakit mo ito nagustuhan. Gawing masining ang iyong paglalahad.

Pamantayan sa Paglalahad:

Maayos at angkop sa paksa ang nilalaman _____ 10

Organisado at malinaw ang pagkalahad _____ 10

Kabuuhan _____ 20

Tayahin

Masasalamin sa awiting-bayan ng taga-Visayas na “Lawiswis Kawayan” ang ang ilan sa kanilang tradisyon at kaugalian lalo na pagdating sa pag-ibig.

A. Bumuo ng paghatol o pagmamatuwid kaugnay ng mga ideyang nakapaloob sa awiting-bayan “Lawiswis Kawayan” kung saan taglay nito ang ilang tradisyon ng mga taga-Visayas lalo na sa pagdating sa pag-ibig. Pumili lamang ng titik para sa inyong kasagutan.

LAWISWIS KAWAYAN

Sabi ng binata halina O hirang
Magpasyal tayo sa lawiswis kawayan
Pugad ng pag-ibig at kaligayahan
Ang mga puso ay pilit magmahalan.

Ang dalaga naman ay bigla pang umayaw
Sasabihin pa kay Inang nang malaman
Binata'y nagtampo at ang wika ikaw pala'y ganyan
Akala ko'y tapat at ako'y minamahal.

Ang dalaga naman ay biglang umiyak
Luha ay tumulo sa dibdib pumatak
Binata'y naawa lumuhod kaagad
Nagmakaamo at humingi ng patawad.

1. Ang pagpapaalam muna ng dalaga sa kanyang ina bago siya pumayag sa paanyaya ng kasintahan na mamasyal ay kaugaliang masasalamin mula sa awit.
 - a. Mababait ang mga binatang taga-Visayas.
 - b. Hindi na kailangang magpapaalam sa magulang, mamamasyal lang naman.
 - c. Masasalamin dito na lahat na taga-Visayas ay may respeto sa magulang.
 - d. Dapat lang na magpapaalam ang dalaga sa kanyang magulang dahil ito'y tanda ng pagrerespeto.

2. Kaagad umiyak ang dalaga nang magtampo ang binatang kasintahan.
 - a. Ang binata ay matampuhin.
 - b. Ang dalagang taga-Visayas ay maramdamin.
 - c. Ang dalaga ay maramdamin at madaling masaktan.
 - d. Ang dalaga ay hindi dapat mapagsabihan ng masakit na salita.
3. Kaagad humingi ng patawad ang binata sa kasintahang nasaktan sa kanyang nasabi.
 - a. Labis ang pagmamahal ng binata sa dalaga.
 - b. Natakot ang binata na baka hiwalayan siya ng dalaga.
 - c. Ang mga dalagang taga-Bisayas ay sobrang matatampuhin.
 - d. Mahal ng binata ang dalaga kaya ayaw niya itong magdamdam sa kanya.

Para sa bilang 4 - 5. Ilahad mo rin ang iyong paghatol sa bulong na ito.

Kinaray-a	Salin sa Filipino
Ilaga nga hangod	Dagang malaki
Ilaga nga gamay	Dagang maliit
Bul-a ang unto ko	Heto ang ngipin ko
Nga guba kag law-ay	Sira na at pangit
Kabay nga islan mo	Sana ay bigyan mo
Kang bag-o.	ng bagong kapalit.

4. Naniniwalang na mapagaling ang ano mang karamdaman ng katawan kung hihilingin o idadalangin.
 - a. Iniasa ang lahat sa paghiling.
 - b. Lubos ang paniniwala na diringgan ang panalangin o kahilingan.
 - c. Hindi na magpapagamot sa isang doktor kapag magkasakit.
 - d. Umaasang mapagaling kaagad ang may karamdaman kapag idaan sa hiling.
5. Kapag may iniindang karamdaman, hihilingin itong gumaling kahit na sa hayop.
 - a. Maraming pamahiin ang mga taga-Visayas.
 - b. Nagpapatunay ito na mga relihiyoso ang taga-Visayas.
 - c. Naniniwala silang ang mga hayop ay maaaring hingian ng pabor.
 - d. Lubos na mapaniwalain kaya idinadaan sa pamamagitan ng dasal o paghiling kahit sa hayop upang malulunasan ang karamdaman.

B. Panuto: Bumuo ng paghatol o pagmamatuwid sa pamamagitan ng

paglagay ng tsek (✓) sa tapat ng **sang-ayon** kung tama ang isinasaad ng

pahayag at ekis (✗) naman sa tapat ng **di sang-ayon**, kung mali.

Ipaliwanag ang iyong sagot at isulat sa pangatlong kolum. Tingnan ang talahanayan sa pagsagot. (2 pts ang bawat paliwanag)

Kaisipan/ ideya	Sang-ayon	Di sang-ayon	Paliwanag
1. Ang mga awiting-bayan at bulong ay dapat laging sinasambit.			_____
2. Ang awiting-bayan at bulong ay salamin ng kagandahang-asal.			_____
3. Makatutulong ang bulong kapag ginagamit na pangkontra sa nakagalit.			_____
4. Ang mga taludtod ng awiting-bayan at bulong ay makahulugan sa paglalarawan ng kultura ng mga taga-Bisaya			_____
5. Matutukoy ang pamumuhay ng mga taga-Bisaya mula sa kanilang mga awiting-bayan at bulong.			_____

Rubrik sa pagmamarka sa paliwanag:

Nilalaman (kaangkupan sa paksa _____ 1

Wastong gramatika _____ 1

Kabuuan _____ 2

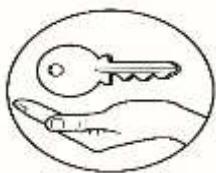
Karagdagang Gawain

Upang madagdagan ang iyong kaalaman tungkol sa katutubong panitikan, magsaliksik ka ng isang Awiting-bayan at isang Bulong na maaaring mula sa mga tribung B'laan at Tiboli o kaya'y sa mga nakatatanda sa inyong pook. Alamin mo rin ang katumbas na salitang Sebuano nito upang madaling maintindihan. Isulat sa malinis na papel.

Awiting-bayan at salin sa Filipino

Bulong

Ang husay mo kaibigan! Binabati kita dahil matagumpay mong natapos ang modyul na ito. Ipagpatuloy mo lang ang pagiging positibo at aktibo sa pagbasa at pagsagot sa mga gawain. Marami ka pang matutuhan at matutuklasang kaalaman. Maaari ka nang magpatuloy sa susunod na modyul.

Susi sa Pagwawasto

Tayahin	Pagyamaniin	Subukin	Surin
<p>A.</p> <p>1. d</p> <p>2. c</p> <p>3. d</p> <p>4. b</p> <p>5. d</p> <p>B.</p> <p>1. di sang-ayyon</p> <p>2. sang-ayyon</p> <p>3. di sang-ayyon</p> <p>4. sang-ayyon</p> <p>5. sang-ayyon</p> <p>C.</p> <p>1. d</p> <p>2. sang-ayyon</p> <p>3. sang-ayyon</p> <p>4. sang-ayyon</p> <p>5. sang-ayyon</p> <p>D.</p> <p>1. di sang-ayyon</p> <p>2. sang-ayyon</p> <p>3. sang-ayyon</p> <p>4. sang-ayyon</p> <p>5. sang-ayyon</p> <p>E.</p> <p>1. d</p> <p>2. sang-ayyon</p> <p>3. sang-ayyon</p> <p>4. sang-ayyon</p> <p>5. sang-ayyon</p> <p>F.</p> <p>1. d</p> <p>2. sang-ayyon</p> <p>3. sang-ayyon</p> <p>4. sang-ayyon</p> <p>5. sang-ayyon</p> <p>G.</p> <p>1. d</p> <p>2. sang-ayyon</p> <p>3. sang-ayyon</p> <p>4. sang-ayyon</p> <p>5. sang-ayyon</p> <p>H.</p> <p>1. d</p> <p>2. sang-ayyon</p> <p>3. sang-ayyon</p> <p>4. sang-ayyon</p> <p>5. sang-ayyon</p> <p>I.</p> <p>1. d</p> <p>2. sang-ayyon</p> <p>3. sang-ayyon</p> <p>4. sang-ayyon</p> <p>5. sang-ayyon</p> <p>J.</p> <p>1. d</p> <p>2. sang-ayyon</p> <p>3. sang-ayyon</p> <p>4. sang-ayyon</p> <p>5. sang-ayyon</p>	<p>A.</p> <p>1. sang-ayyon</p> <p>2. sang-ayyon</p> <p>3. sang-ayyon</p> <p>4. sang-ayyon</p> <p>5. sang-ayyon</p> <p>B.</p> <p>1. sang-ayyon</p> <p>2. sang-ayyon</p> <p>3. sang-ayyon</p> <p>4. sang-ayyon</p> <p>5. sang-ayyon</p> <p>C.</p> <p>1. sang-ayyon</p> <p>2. sang-ayyon</p> <p>3. sang-ayyon</p> <p>4. sang-ayyon</p> <p>5. sang-ayyon</p> <p>D.</p> <p>1. sang-ayyon</p> <p>2. sang-ayyon</p> <p>3. sang-ayyon</p> <p>4. sang-ayyon</p> <p>5. sang-ayyon</p> <p>E.</p> <p>1. sang-ayyon</p> <p>2. sang-ayyon</p> <p>3. sang-ayyon</p> <p>4. sang-ayyon</p> <p>5. sang-ayyon</p> <p>F.</p> <p>1. sang-ayyon</p> <p>2. sang-ayyon</p> <p>3. sang-ayyon</p> <p>4. sang-ayyon</p> <p>5. sang-ayyon</p> <p>G.</p> <p>1. sang-ayyon</p> <p>2. sang-ayyon</p> <p>3. sang-ayyon</p> <p>4. sang-ayyon</p> <p>5. sang-ayyon</p> <p>H.</p> <p>1. sang-ayyon</p> <p>2. sang-ayyon</p> <p>3. sang-ayyon</p> <p>4. sang-ayyon</p> <p>5. sang-ayyon</p> <p>I.</p> <p>1. sang-ayyon</p> <p>2. sang-ayyon</p> <p>3. sang-ayyon</p> <p>4. sang-ayyon</p> <p>5. sang-ayyon</p> <p>J.</p> <p>1. sang-ayyon</p> <p>2. sang-ayyon</p> <p>3. sang-ayyon</p> <p>4. sang-ayyon</p> <p>5. sang-ayyon</p>	<p>A.</p> <p>1. sang-ayyon</p> <p>2. sang-ayyon</p> <p>3. sang-ayyon</p> <p>4. sang-ayyon</p> <p>5. sang-ayyon</p> <p>B.</p> <p>1. sang-ayyon</p> <p>2. sang-ayyon</p> <p>3. sang-ayyon</p> <p>4. sang-ayyon</p> <p>5. sang-ayyon</p> <p>C.</p> <p>1. sang-ayyon</p> <p>2. sang-ayyon</p> <p>3. sang-ayyon</p> <p>4. sang-ayyon</p> <p>5. sang-ayyon</p> <p>D.</p> <p>1. sang-ayyon</p> <p>2. sang-ayyon</p> <p>3. sang-ayyon</p> <p>4. sang-ayyon</p> <p>5. sang-ayyon</p> <p>E.</p> <p>1. sang-ayyon</p> <p>2. sang-ayyon</p> <p>3. sang-ayyon</p> <p>4. sang-ayyon</p> <p>5. sang-ayyon</p> <p>F.</p> <p>1. sang-ayyon</p> <p>2. sang-ayyon</p> <p>3. sang-ayyon</p> <p>4. sang-ayyon</p> <p>5. sang-ayyon</p> <p>G.</p> <p>1. sang-ayyon</p> <p>2. sang-ayyon</p> <p>3. sang-ayyon</p> <p>4. sang-ayyon</p> <p>5. sang-ayyon</p> <p>H.</p> <p>1. sang-ayyon</p> <p>2. sang-ayyon</p> <p>3. sang-ayyon</p> <p>4. sang-ayyon</p> <p>5. sang-ayyon</p> <p>I.</p> <p>1. sang-ayyon</p> <p>2. sang-ayyon</p> <p>3. sang-ayyon</p> <p>4. sang-ayyon</p> <p>5. sang-ayyon</p> <p>J.</p> <p>1. sang-ayyon</p> <p>2. sang-ayyon</p> <p>3. sang-ayyon</p> <p>4. sang-ayyon</p> <p>5. sang-ayyon</p>	

Istisip
<p>1. tradisiyon</p> <p>2. yaman</p> <p>3. kabataan</p> <p>4. maglaho</p> <p>5. papel</p> <p>6. pamana</p> <p>7. tatak</p> <p>8. kultura</p> <p>9. lahi</p> <p>10. dayuhuan</p>

Sanggunian

Learning Resources Management and Development System (LRMDS)

Aklat

Jamero, Dolores, Adrales Erlinda (2000). Tinig ng Lahi III Batayang Aklat sa Filipino.

Kagawaran ng Edukasyon. Filipino 1 Batayang aklat, Seryeng SEDP

Para sa mga katanungan o puna, sumulat o tumawag sa:

Department of Education - Bureau of Learning Resources (DepEd-BLR)

Ground Floor, Bonifacio Bldg., DepEd Complex
Meralco Avenue, Pasig City, Philippines 1600

Telefax: (632) 8634-1072; 8634-1054; 8631-4985

Email Address: blr.lrqad@deped.gov.ph * blr.lrpd@deped.gov.ph